

Vergaderjaar 2009–2010

22 112

Nieuwe Commissievoorstellen en initiatieven van de lidstaten van de Europese Unie

DF

VERSLAG VAN EEN SCHRIFTELIJK OVERLEG

Vastgesteld 15 december 2009

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft in haar vergadering van 8 september 2009 gesproken over een voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 881/2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Usama bin Laden, het Al Qa'ida-netwerk en de Taliban² en het bijbehorende BNC-fiche.³ Naar aanleiding daarvan heeft de commissie op 27 oktober 2009 aan de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken een brief gestuurd. De minister en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken hebben op 15 december 2009 gereageerd.

De commissie brengt bijgaand verslag uit van het gevoerde schriftelijk overleg.

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Kim van Dooren

¹ Samenstelling:

Holdijk (SGP), Dölle (CDA), Tan (PvdA), Van de Beeten (CDA) (voorzitter), Broekers-Knol (VVD), De Graaf (VVD), Kneppers-Heynert (VVD), Kox (SP), Westerveld (PvdA) (vice-voorzitter), Doek (CDA), Engels (D66), Franken (CDA), Peters (SP), Quik-Schuijt (SP), Haubrich-Gooskens (PvdA), Ten Horn (SP), Janse de Jonge (CDA), Koffeman (PvdD), Böhler (GL), Van Bijsterveld (CDA), Strik (GL), Lagerwerf-Vergunst (CU), De Vries (PvdA), Duthler (VVD) en Yildirim (Fractie-Yildirim).

² COM (2009) 187. Zie dossier E090070 op www.europapoort.nl.

³ Kamerstukken II 2008/09, 22 112, nr. 876.

BRIEF AAN DE STAATSSECRETARIS VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Den Haag, 27 oktober 2009

De vaste commissie voor Justitie heeft in haar vergadering van 8 september 2009 gesproken over een voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 881/2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Usama bin Laden, het Al Qa'ida-netwerk en de Taliban¹ en het bijbehorende BNC-fiche.² Het voorstel is ingegeven door de Kadi-uitspraak van het Hof van Justitie.³ Als dit voorstel aangenomen wordt, dan zal voortaan een nieuwe procedure voor vermelding van natuurlijke personen, rechtspersonen, entiteiten, lichamen of groepen op de bijlage bij Verordening (EG) nr. 881/2002 gelden. Nadat de VN-Veiligheidsraad of het VN-Sanctiecomité hebben besloten en persoon of organisatie op de VN-Sanctielijst te plaatsen, neemt de Europese Commissie in het nieuwe systeem namelijk eerst een voorlopig besluit tot vermelding op de bijlage bij de verordening, waarop bevroering van tegoeden en economische middelen volgt. Vervolgens worden de betrokkenen in kennis gesteld van de motivering van het VN-besluit. Hierna bestaat voor hen de mogelijkheid om opmerkingen te maken. De Commissie onderzoekt deze opmerkingen en wint advies in bij een comité. Pas daarna wordt een definitief besluit tot bevroering genomen.

De regering overweegt in het BNC-fiche dat de Kadi-uitspraak noopt tot procedureverbeteringen bij de EU-uitvoering van VN-Sanctiebesluiten. In Verordening (EG) nr. 881/2002 moet daarom, conform de Kadi-uitspraak, een procedure van hoor en wederhoor worden opgenomen. Tegelijkertijd moet volgens de regering recht worden gedaan aan de verplichting van VN-lidstaten om VN-sanctiebesluiten onmiddellijk (*without delay*) uit te voeren. Zij is van mening dat de hiervoor geschetste procedure van eerst een voorlopig besluit en vervolgens een definitief besluit niet aan dit uitgangspunt voldoet. De commissie vraagt zich waarom dit het geval is. Het gevolg van een voorlopig besluit is immers dat – vooruitlopend op het definitieve besluit – de tegoeden en economische middelen reeds bevroren worden, waarmee uitvoering wordt gegeven aan het VN-sanctiebesluit in kwestie. De commissie is voorts van mening dat de door de Europese Commissie gekozen procedure meer recht doet aan het beginsel van hoor en wederhoor en daarmee Verordening (EG) nr. 881/2002 een sterker rechtsstatelijk karakter geeft dan het geval zou zijn indien het door de regering gesuggereerde alternatief – eerst een definitief besluit, dan opmerkingen van de betrokkenen – werd gevolgd. Het beginsel van hoor en wederhoor veronderstelt immers dat wat wordt ingebracht door de betrokkenen ook wordt meegewogen bij het vaststellen van het uiteindelijke besluit. In het alternatief van de regering spelen de opmerkingen alleen een rol bij het eventueel ongedaan maken van het besluit. De commissie krijgt kortom graag een nadere toelichting op het standpunt van de regering, waarin de (vermeende) nadelen van de «tweetrapsraket» in het Commissievoorstel en de voordelen van het alternatief dat de regering uitdraagt uitgebreider uiteen worden gezet.

Het is de commissie ten slotte opgevallen dat de behandeling van het voorstel voor een verordening tot wijziging van Verordening (EG) nr. 881/2002 alweer geruime tijd stil ligt. Sinds de toezending van het voorstel aan Raad en Europees Parlement op 22 april van dit jaar lijkt er niets meer te zijn gebeurd. Kan de regering aangeven wat de reden is van het stilvallen van de behandeling, en tevens of er plannen zijn de behandeling

¹ COM (2009) 187. Zie dossier E090070 op www.europapoort.nl.

² Kamerstukken II 2008/09, 22 112, nr. 876.

³ HvJEG 3 september 2008.

weer op te nemen? De commissie wordt ook graag geïnformeerd over het Europese krachtenveld rondom dit voorstel, met name ten aanzien van de procedure van hoor- en wederhoor.

Vice-voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
M. Westerveld

BRIEF AAN DE VOORZITTER VAN DE EERSTE KAMER DER STATEN-GENERAAL

Den Haag, 15 december 2009

Graag bieden wij u hierbij de reactie aan op het verzoek van de vaste commissie voor Justitie van 27 oktober 2009 met kenmerk 145179.u inzake wijziging Verordening (EG) nr. 881/2002. De vaste commissie heeft in haar brief vragen gesteld naar aanleiding van het BNC-fiche d.d. 8 juni jl. dat betrekking heeft op een voorstel voor een verordening van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 881/2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Osama bin Laden, het Al Qa'ida-netwerk en de Taliban.

Ontwerp-Verordening

Op 4 september 2009 bereikte de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (RAZEB) een politiek akkoord over een ontwerp-verordening¹ van de Raad tot wijziging van Verordening (EG) nr. 881/2002 tot vaststelling van bepaalde specifieke beperkende maatregelen tegen sommige personen en entiteiten die banden hebben met Osama bin Laden, het Al Qa'ida-netwerk en de Taliban. De ontwerp-verordening is vervolgens door het Voorzitterschap van de Raad voor advies aan het Europese Parlement voorgelegd. De Raad heeft nog geen advies van het EP ontvangen.

Standpunt Nederlandse regering

Nederland heeft in de Raad ingestemd met de ontwerp-verordening. Twee elementen waren daarbij voor Nederland van speciaal belang. Ten eerste voorziet de ontwerp-verordening in directe implementatie van de besluiten van de VN-Veiligheidsraad onder resolutie 1267. Alle lidstaten van de VN zijn immers gehouden besluiten van de Veiligheidsraad op grond van deze resolutie onmiddellijk over te nemen. Ten tweede voorziet de ontwerp-verordening in een degelijke procedure voor hoor en wederhoor voor de betrokkenen, met voldoende betrokkenheid van de Lidstaten.

In de inleiding bij de concept-verordening wordt de nieuwe procedure als volgt gemotiveerd:

«De herziene procedure dient onder meer in te houden dat de op de lijst geplaatste personen, entiteiten, lichamen of groepen in kennis worden gesteld van de redenen voor plaatsing op de lijst, zoals meegedeeld door het VN-Sanctiecomité voor de Taliban en Al Qa'ida, zodat de op de lijst geplaatste personen, entiteiten, lichamen of groepen daarover hun mening kunnen geven. Doel van Verordening (EG) nr. 881/2002 is de bevrozing van tegoeden en economische middelen van personen, entiteiten, lichamen en groepen die voorkomen op de door de VN opgestelde lijst betreffende Al Qa'ida en de Taliban. Aangezien de desbetreffende resoluties van de VN-Veiligheidsraad bepalen dat deze bevrozing «onverwijd» moet gebeuren, moet een dergelijke maatregel, door de aard ervan een verrassingseffect hebben. De Commissie moet dan ook in staat zijn een besluit te nemen, voordat zij de betrokken personen, entiteiten, lichamen of groepen van de redenen voor plaatsing op de lijst in kennis stelt. De redenen voor plaatsing op de lijst dienen evenwel onmiddellijk na de bekendmaking van dat besluit aan de betrokken personen, entiteiten, lichamen of groepen te worden meegedeeld, zodat deze effectief hun mening kunnen geven.»

¹ Raad van de Europese Unie, 12883/09.

Procedure voor hoor en wederhoor in de ontwerp-verordening

In de Kadi-uitspraak van 3 september 2008 bepaalde het Hof van Justitie dat bij de EU-uitvoering van de VN-sanctielijst de EG-grondrechten onverkort van toepassing zijn. Dit betekent onder meer dat het beginsel van hoor en wederhoor ook moet worden gerespecteerd bij het instellen van EU-sancties tegen personen en organisaties die op de VN-lijst staan van Resolutie 1267. Aan de eisen van de Kadi-uitspraak op het gebied van rechtsbescherming is voldaan. De procedure is neergelegd in art. 7a van de ontwerp-verordening: bij plaatsing van een individu op de VN-sanctielijst wordt onmiddellijk een EG-uitvoeringsbesluit genomen; betrokkene wordt geïnformeerd over de gronden van het EG-uitvoeringsbesluit; en krijgt gelegenheid om zijn opmerkingen in te dienen. Indien betrokkene zijn visie te kennen geeft, dient de Commissie op basis hiervan haar besluit tot plaatsing van deze persoon of entiteit op de EU-terrorismlijst opnieuw te overwegen in een comitologie-procedure die zekerstelt dat de EU-lidstaten in voldoende mate betrokken zijn bij de besluitvorming.

Verbetering van de VN-procedures rond listing en delisting

Procedures voor hoor en wederhoor zijn uiterst belangrijk voor de Raad. In dit kader zijn in 2007 de EU-procedures aangepast in lijn met de door het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap aangegeven noodzakelijke verbeteringen. De EU roept in VN-kader tevens op tot verbeteringen van de sanctieprocedures om een effectieve implementatie van het VN-sanctieregime te garanderen¹.

De Nederlandse regering blijft zich inzetten voor verbetering van de VN-procedures rond (de)-listing van personen en organisaties die worden geplaatst op de VN-lijst. Nederland maakt deel uit van een groeiende groep landen die de noodzaak van verbetering van juridische garanties rond «listing and delisting» reeds geruime tijd aan de orde stelt. Mede dankzij de inspanningen van deze groep is VNVR resolutie 1822 (2008) al een stap in de richting naar betere sanctieprocedures. Met name de informatievoorziening naar betrokkenen en de reguliere herziening van listings zijn belangrijke recente verbeteringen van het sanctiesysteem. Nederland organiseerde in mei jl. een internationaal seminar voor VNVR-leden en gelijkgezinden in Den Haag waar mogelijkheden voor verdere verbetering van rechtsbescherming werden geïnventariseerd en uitgewerkt.

Nederland maakt zich daarbij vooral sterk voor het scheppen van de mogelijkheid van onafhankelijk en onpartijdig advies, bijvoorbeeld in de vorm van een panel van experts, ten behoeve van het sanctiebeleid zoals dat wordt vormgegeven door het betreffende VN-sanctiecomité. Het advies zou zich in eerste instantie richten op verzoeken tot delisting. Zeker nu de VNVR voor eind december moet besluiten over een nieuwe resolutie ter opvolging van resolutie 1822, is Nederland samen met de groep van gelijkgezinden actief betrokken in overleg met de VNVR over het opnemen in de resolutie van maatregelen die de rechtsbescherming zullen versterken, alsmede maatregelen om de transparantie te vergroten.

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen

De staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
F. C. G. M. Timmermans

¹ EU Presidency Statement – United Nations Security Council 13/11/09.